

Uprostřed svícňů

Texty na tento týden

Zj 1,9–18; Sk 7,54–60; Mt 12,8; Ex 20,11; Da 10,5,6; Zj 1,20; Zj 2,1–7

Základní verš

„Kdo má uši, slyš, co Duch praví církvím: Tomu, kdo zvítězí, dám jíst ze stromu života v Božím ráji.“ (Zj 2,7)

Žalm 73 popisuje autorův úžas nad vychloubačnou pýchou svévolníků, kteří si užívají dostatku a pohodlí, na rozdíl od utrpení spravedlivých. Žalmista vyjadřuje nad touto nespravedlností hluboké znepokojení (Ž 73,2–16). Nakonec však přichází se svými pochybnostmi a se svým zmatkem do svatyně (Ž 73,16.17). Tam, v Boží přítomnosti, pochopí skutečnou podstatu celého napětí.

O mnoho století později se pro své věrné svědectví ocitl zestárlý apoštol ve vyhnanství na skalnatém ostrově. Ve své tísní se navíc dozvěděl, že církevní sbory, o které se staral, se dostávají do potíží. Právě v této těžké situaci dostal vidění o vzkříšeném Kristu v jeho nebeské svatyni. Podobně jako v případě žalmisty, i Janovi Hospodin odhalil některá tajemství tohoto života a podstatu problémů, které prožíváme. Tato svatyněová scéna mu přinesla jistotu Kristovy přítomnosti a péče. Toto ujištění pak Jan předává prostřednictvím poselství knihy Zjevení nejen svým sborům, ale i následujícím generacím křesťanů v dalších staletích – a to až do konce dějin tohoto světa.

Kromě úvodu ke studiu Kristovy služby v nebeské svatyni se tento týden soustředíme i na první ze sedmi osobitých poselství adresovaných sedmi křesťanským sborům v Malé Asii. Tato poselství mají svůj význam i pro nás dnes. Příští týden se budeme věnovat poselstvím do zbývajících šesti sborů.

Budování společenství

- Podělte se ve skupině o to, co jste v posledním týdnu zažili. Jak vás tento prožitek ovlivnil ve vašem duchovním životě?
- Řekněte ostatním o situaci, kdy jste v poslední době vnímali výrazný projev Boží přítomnosti ve vašem životě. Vyjádřete veřejně Bohu své poděkování.

NA OSTROVĚ PATMOS

Já, Jan, váš bratr, který má s vámi účast na Ježíšově soužení i kralování a vytrvalosti, dostal jsem se pro slovo Boží a svědectví Ježíšovo na ostrov jménem Patmos. (Zj 1,9)

Osobní studium

Co se můžete z úvodního verše dozvědět o okolnostech, za kterých Jan obdržel vidění zaznamenané v knize Zjevení?

Patmos je vyprahlý, skalnatý ostrov v Egejském moři. Je dlouhý přibližně šestnáct kilometrů a v nejširším místě měří téměř deset kilometrů. Římané ho spolu s okolními ostrovy využívali jako místa na izolování vyhoštěných politických vězňů. Křesťanští autoři, kteří žili v prvních stoletích po Kristu, se jednoznačně shodují na tom, že římské orgány poslaly Jana do vyhnanství na ostrov Patmos pro jeho věrnost evangeliu. Zestárlý apoštol určitě zažíval na Patmosu všechny obtíže spojené s římským uvězněním. Je pravděpodobné, že byl v okovech, trpěl hladem a musel namáhavě pracovat pod dozorem nemilosrdných římských dozorců.

„Patmos, pustý, skalnatý ostrov v Egejském moři, byl místem, které si římská vláda

zvolila za vyhnanství pro zločince. Pro Božího služebníka se však toto ponuré místo stalo bránou do nebe. Odloučen od shonu každodenního života a od pilné práce předchozích let, žil ve společenství s Bohem, Kristem a nebeskými anděly. Od nich přijímal pokyny pro církve všech budoucích časů. Zde se před jeho očima odehrály události, které nastanou na konci dějin tohoto světa; tady zaznamenal vidění, která dostal od Boha.“ (AA 570.571; PNL 328)

Jaké potíže prožívaly různé biblické postavy navzdory své věrnosti Bohu (nebo právě pro ni)? Viz například [Da 3,16–23](#) a [Sk 7,54–60](#).

Kristovi následovníci by nikdy neměli zapomenout, že kdykoli se ocitnou v podobné situaci jako Jan, nejsou ponecháni jen sami sobě. Tentýž Ježíš, který přišel za Janem se slovy naděje a povzbuzení uprostřed těžkostí na ostrově Patmos, je i dnes uprostřed svého lidu, aby ho posiloval, pomáhal a povzbuzoval v jeho starostech.

Aplikace

Jak bys odlišil utrpení, které prožíváš pro Kristovo jméno, od obtíží způsobených jinými důvody, včetně tvých špatných rozhodnutí? Dají se vždy určit příčiny našeho utrpení? Co když svému utrpení nerozumíš? Jak se můžeš naučit důvěřovat Hospodinu v každé situaci?

DEN PÁNĚ

Ocitl jsem se ve vytržení ducha v den Páně, a uslyšel jsem za sebou mocný hlas jako zvuk polnice... (Zj 1,10a)

Osobní studium

Soustřeď se na úvodní text a přečti si i verše Ex 31,13; Iz 58,13 a Mt 12,8. Jaký den je podle těchto veršů pojmenovaný jako „den Páně“ (nebo také „den Hospodinův“)? V čem mohl být tento den pro Jana důležitý uprostřed těžkostí, ve kterých se ocitl?

„Pán slávy se apoštolovi ve vyhnanství zjevil v sobotní den. Jan světil sobotu na Patmosu stejně jako v době, kdy kázal lidu v judských městech a vesnicích. Vztahoval na sebe vzácná zaslíbení týkající se tohoto dne.“ (AA 581; PNL 335)

Samotný text Zj 1,10 používá termín „den Páně“, který může naznačovat, že apoštol Jan dostal své vidění v sobotu, sedmý den týdne (teprve později začali křesťané takto označovat neděli). Přestože ve svých viděních upíral zrak k budoucím událostem a k druhému příchodu Ježíše

Krista (Zj 1,7), který je také nazvaný jako „den Páně“ (Iz 13,6–13; 2Pt 3,10), Jan ve verši Zj 1,10 mluvil o době, kdy měl vidění o budoucnosti – a v tomto případě šlo o sobotu, „den Páně“.

Není pochyb, že pro Jana, zkroušeného potížemi a utrpením, byla tato mimořádná sobota naplněná viděním jakousi „ochutnávkou“ života bez utrpení, jaký budou po Kristově příchodu prožívat všichni spasení. Samozřejmě, v židovském chápání je každá sobota považována za předchůt *olam haba*, „přicházejícího světa“.

„Sobota, kterou Bůh představil v Edenu byla ... pro Jana na opuštěném ostrově vzácná... Pro opuštěného psance musela mít tato sobota obrovský význam. Vždy vnímal, že ho Kristus miluje. Nyní to však skutečně prožil. Nikdy předtím se toho o Kristu nedozvěděl tolik. Nikdy předtím neslyšel tak důležité a pozoruhodné pravdy.“ (7BC 955)

Aplikace

Porovnej dvě verze čtvrtého přikázání, zaznamenané v Desateru v Ex 20,8–11 a v Dt 5,12–15 (soustřeď se především na poslední verš v každém textu). V čem se tyto dvě verze liší a co mají společné? Co se z nich můžeme dozvědět o Bohu? Jak jsou tyto dvě charakteristiky Boha navzájem propojeny? Jak nám naše prožívání soboty může pomoci uvědomit si realitu toho, kým je (a chce být) pro nás Bůh?

JANOVO VIDĚNÍ KRISTA

¹²Obrátil jsem se, abych viděl, kdo se mnou mluví. A když jsem se obrátil, spatřil jsem sedm zlatých svícnu; ¹³uprostřed těch svícnu někdo jako Syn člověka, oděný řízou až na zem, a na prsou zlatý pás. ¹⁴Jeho hlava a vlasy bělostné jako sněhobílá vlna, jeho oči jako plamen ohně; ¹⁵jeho nohy podobné kovu přetavenému ve výhni a jeho hlas jako hukot příboje. ¹⁶V pravici držel sedm hvězd a z jeho úst vycházel ostrý dvousečný meč; jeho vzhled jako když slunce září v plné své síle. ¹⁷Když jsem ho spatřil, padl jsem k jeho nohám jako mrtvý; ale on vložil na mne svou pravici a řekl: „Neboj se. Já jsem první i poslední, ¹⁸ten živý; byl jsem mrtev – a hle, živ jsem na věky věků. Mám klíče od smrti i hrobu.“ (Zj 1,12–18)

Osobní studium

Soustřeď se na způsob, jakým Jan v úvodních verších zobrazuje Krista. Porovnej tento popis s textem Da 10,5.6. V čem jsou tyto popisy stejné a v čem různé? Jak se Ježíš zjevuje v Janově vidění? Jakou činnost koná? Jak tomuto popisu rozumíš?

Jan vidí Ježíše oblečeného jako velekněze procházejícího se mezi svícny. Tento obraz poukazuje na Hospodinovo zaslíbení starověkému Izraeli: „Budu procházet mezi vámi a budu vám Bohem a vy budete mým lidem“ (Lv 26,12). Ve Zjevení představují svícny sedm křesťanských sborů v Malé Asii, kterým byl Janův spis původně určen (Zj 1,20). Jak si ukážeme v části na středu, svícny symbolizují i Boží církev během dějin. Prostřednictvím Ducha svatého Ježíš pečuje o církev a chrání ji. Je neustále se svým lidem, dokud ho nepřivede do věčného domova.

Kromě toho vychází obraz Ježíše jako velekněze uprostřed svícnu z obřadní praxe v Jeruzalémském chrámu. Mezi každodenní povinnosti určeného kněze patřila i péče o to, aby svícen ve svatyni jasně svítil. Měl

ho čistit, udržovat a doplňovat olejem. Kněz proto velmi dobře znal stav každé části svícnu. Podobně i Ježíš důvěrně zná potřeby a situaci svého lidu, o který se osobně stará.

Přečti si texty Zj 2,2.9.13.19; 3,1.8.15. Každý z těchto veršů začíná Ježíšovými konstatováními „Vím o ...“ (ČEP) nebo také „Znám...“ (ČSP) (v řečtině *oída*). Co ti tato slova říkají o tom, jak Ježíš zná situaci a potřeby svého lidu?

Ježíš se představuje Božími tituly, jako například „první a poslední“ (Zj 2,8; porovnej s Iz 44,6; 48,12). Řecké slovo pro „poslední“ je *eschatos*, ze kterého pochází slovo „eschatologie“ (učení o posledních věcech). To naznačuje, že cílem eschatologie by mělo být poznávání Ježíše Krista, který bude mít v závěrečných událostech poslední slovo. On je ten „živý“ a vlastní „klíče od smrti i hrobu“ (Zj 1,18). Svou smrtí a svým vzkříšením dostal Ježíš moc otevřít brány smrti (Jb 17,16 a Ž 9,14). Všichni, kteří mu důvěřují, vstanou z hrobů k věčnému životu (1K 15,21–23). Věrní Ježíšovi následovníci se nemusejí bát smrti, protože i mrtví jsou v jeho péči. A pokud nezapomíná ani na mrtvé, o co více se stará o živé! (1Te 4,16.17)

Aplikace

Co pro tebe znamená, že Ježíš o tobě ví, zná tě, rozumí tvé situaci a má moc zachránit tě pro věčnost? Čím tě toto vědomí naplňuje? Jak to ovlivňuje tvůj každodenní život, tvé rozhodování a vztah k druhým lidem?

KRISTOVO POSELSTVÍ TEHDY A NYNÍ

¹⁰V den Páně jsem se ocitl v Duchu a uslyšel jsem za sebou mocný hlas jako zvuk polnice, ¹¹který říkal: „Co vidíš, napiš do svitku a pošli sedmi sborům: Do Efesu, do Smyrny, do Pergama, do Thyatir, do Sard, do Filadelfie a do Laodiceje.“ (Zj 1,10.11; ČSP)

¹⁹Napiš tedy, co jsi viděl – to, co jest, i to, co se má stát potom. ²⁰Tajemství těch sedmi hvězd, které jsi viděl v mé pravici, i těch sedmi zlatých svíců: Sedm hvězd jsou andělé sedmi církví, a sedm svíců je sedm církví. (Zj 1,19.20)

Osobní studium

Ježíš adresuje svá slova sedmi různým sborům v Malé Asii (Zj 1,19.20). Jde samozřejmě o konkrétní poselství do jednotlivých křesťanských společenství existujících v době vzniku knihy Zjevení. Podle čeho můžeme podle tebe usuzovat, že tyto „dopisy“ jsou i všeobecným (a symbolickým) poselstvím pro všechny křesťany?

Ježíšova poselství, která měl Jan zprostředkovat sedmi sborům, jsou zaznamenána ve **Zjevení 2 a 3**. Jejich poselství je možné vnímat v různých rovinách:

Historická aplikace. Poselství byla původně určena sedmi konkrétním sborům, které se nacházely v bohatých městech Malé Asie. Křesťané byli v těchto městech vystaveni různým výzvám. V některých městech bylo v místních chrámech zavedeno uctívání císaře jako znamení loajality obyvatel města Římu. Uctívání císaře se místy nejen vyžadovalo, ale i vynucovalo pod hrozbou různých trestů. Od obyvatel se očekávalo, že se budou účastnit různých veřejných akcí a pohanských náboženských slavností. Protože mnozí křesťané se odmítali takových praktik účastnit, byli vystaveni různým trestům a nejednou byli potrestáni i smrtí. Kristus zmocnil Jana, aby zaznamenal sedm poselství,

která měla věřícím v daných městech pomoci v jejich těžké situaci.

Prorocká aplikace. Skutečnost, že Zjevení je prorockou knihou a jen sedm sborů ze všech bylo vybráno, aby obdrželo zaznamenané poselství, nám naznačuje, že i těchto sedm poselství má prorocký charakter. Duchovní situace v tehdejších sedmi sborech se překrývá s duchovní situací Boží církve v různých dějinných obdobích. Z nebeského pohledu je cílem sedmi poselství přinést panoramatický pohled na duchovní stav křesťanství od prvního století až po závěrečné události světa.

Univerzální aplikace. Poselství jednotlivým sborům nebyla posílána odděleně, ale společně jako jeden list (Zj 1,11; 22,16). Celý dopis si tak přečetly všechny sbory. Jednotlivá poselství sedmi sborům obsahují naučení, ze kterých mohou mít užitek křesťané v nejrůznějších obdobích dějin na odlišných místech světa. Tímto způsobem jsou osloveny různé typy křesťanů ve všech dobách a oblastech. Zatímco například obecná charakteristika křesťanství dnes vychází z poselství sboru v Laodikeji, někteří křesťané mohou vnímat, že je pro ně nebo pro jejich společenství aktuální poselství určené jinému sboru. Dobrou zprávou je, že ať už je náš duchovní stav jakýkoliv, Bůh „se sklání k padlým bytostem tam, kde se nacházejí“ (1SM 22).

Aplikace

Představ si, že by měl Bůh adresovat dopis tvému sboru podobně, jako jsou napsány listy sedmi sborům. Tento list by obsahoval charakteristiku vašeho duchovního stavu a pojmenování problémů, s nimiž zápasíte. Jak by takový dopis vypadal?

POSELSTVÍ SBORU V EFEZU

⁵Rozpomeň se, odkud jsi klesl, navrať se a jednej jako dřív. Ne-li, přijdu na tebe a pohnu tvým svícem z jeho místa, jestliže se neobrátíš. ⁶To však máš k dobru, že nenávidíš skutky nikolaitů stejně jako já. ⁷Kdo má uši, slyš, co Duch praví církvím: Tomu, kdo zvítězí, dám jíst ze stromu života v Božím ráji. (Zj 2,5–7)

Osobní studium

Efez byl hlavním a největším městem římské provincie Malá Asie. Nacházel se na křižovatce největších obchodních cest a zahrnoval i hlavní přístav Malé Asie. Šlo o důležité obchodní a náboženské centrum. Ve městě se nacházelo množství významných veřejných institucí a budov – chrámy, stadiony, lázně, divadla a nevěstince. Efez byl známý svou láskou k umění, ale také pověřivostí, rozšířením čarodějnictví a nemravností. Přesto se nejvýznamnější křesťanský sbor provincie nacházel právě v Efezu.

Jak se Ježíš podle veršů Zj 2,1–4 představuje sboru v Efezu? Za které vlastnosti Ježíš chválí tento sbor? Jaké obavy a znepokojení vyslovuje Ježíš v souvislosti se sborem v Efezu?

V raném období byli věřící v Efezu známi svou vírou a láskou (Ef 1,15). Navzdory tlakům, kterým byli vystaveni, zůstávali křes-

tané v Efezu ve své víře pevní a oddaní. Byli pilní, poslušní pravdy a zůstávali věrní až do konce. Bylo jen samozřejmé, že ve svém středu netolerovali falešné učitele. Postupně však jejich láska ke Kristu začala slábnout. A přestože členové sboru zůstávali věrní učení apoštolů, bez vřelé Kristovy lásky hrozilo nebezpečí, že jejich světlo úplně vyhasne.

Jaké tři výzvy adresuje Ježíš věřícím v Efezu? Jak jim měly pomoci obnovit lásku ke Kristu i k sobě navzájem? Jak spolu tyto tři výzvy souvisejí?

Situace v Efezu se z prorockého pohledu překrývá s obecnou situací a duchovním stavem církve od jejího vzniku do konce prvního století. Apoštolskou církev charakterizovala láska a věrnost evangelium. Ale koncem prvního století začal v církvi postupně chladnout oheň první lásky. Postupně se odkláněla od jednoduchosti a čistoty evangelia.

Aplikace

Představ si, že se nacházíš ve společenství věřících, jejichž láska se postupně vytrácí. Jednotliví členové nepodléhají žádnému viditelnému hříchu ani ho nepraktikují. Dokonce se ze všech sil snaží dělat to, co je správné. Trpí však formalizmem, lhostejností a neosobností. Jaké rady by Kristus dal takovému společenství, aby mu pomohl z této situace?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečti si 56. kapitolu „Na ostrově Patmos“ z knihy *Poslové naděje a lásky* (AA 568–577; PNL 327–332).

„Pronásledování Jana se stalo prostředkem milosti. Patmos zazářil slávou vzkříšeného Spasitele. Jan už viděl Krista v jeho lidské podobě se známkami po hřebech na rukou a nohou, které budou navždy součástí jeho slávy. Nyní však mohl opět spatřit vzkříšeného Pána oděného do takové slávy, kterou hříšný člověk nemůže naplno spatřit, aby nezemřel.

Kristovo zjevení se Janovi by mělo být pro všechny věřící i nevěřící důkazem, že Kristus opravdu žije. Toto poznání je pro církve oživující mocí. Nad Božím lidem se občas rozprostou tmavé mraky útlaku a pronásledování. Pro takové období však věřící dostali poučení. Kristus často vchází do věznic a zjevuje se svým vyvoleným. Stojí s nimi v ohni na hranici. Tak jako tmavou noc osvětlují hvězdy, zářivé světlo Boží slávy ozařuje hlubokou beznadějí. Čím tmavší je obloha, tím jasněji a impozantněji září Slunce spravedlnosti, vzkříšený Zachránce.“ (YI, 5. dubna 1900)

Otázky k rozhovoru

1. Jan čtenářům knihy *Zjevení* ukazuje, co viděl a slyšel na ostrově Patmos. Co poznáváte vy, když čtete verše *Zj 1,12–20*. Jaké povzbuzení můžete z tohoto textu získat pro sebe?
2. První ze tří andělů (*Zj 14,7*) vyzývá obyvatele země: „...poklekněte před tím, kdo učinil nebe, zemi, moře i prameny vod.“ Je to jazyk, který vychází z textu *Ex 20,11*. Co nám poselství prvního anděla ve *Zjevení* říká o významu soboty na konci věků?
3. Mnozí křesťané čelí nezvyklé ironii. Čím déle chodí do sboru, tím snadněji se může stát, že jejich víra ochladne nebo se úplně vytratí. Mělo by to však být přesně naopak. Vždyť nakonec, čím déle chodíme s Ježíšem, tím více bychom měli znát a prožívat jeho lásku. Co můžeme udělat pro to, aby v nás oheň víry nejen hořel, ale byl stále větší?

Praktický závěr

- Podělte se s ostatními ve skupině o to, co praktického jste se naučili z této lekce při studiu Bible. Jak lze toto naučení uvést do každodenního života?

Podněty k modlitbám

- Modlete se jeden za druhého, za své radosti i starosti.
- Modlete se spolu za ty, kteří z nějakého důvodu přestávají či již přestali navštěvovat vaše společenství. Jak jim můžete dát najevo, že je máte stále rádi?
- Modlete se i za lidi ve svém okolí (přátele, sousedy, příbuzné...), kterým byste rádi představili Boží lásku.

Konkrétní modlitební seznam mé třídy sobotní školy:

_____	_____
_____	_____
_____	_____